

SIVILOMBUDET STORTINGETS OMBUD FOR KONTROLL MED FORVALTNINGEN

Postboks 3 Sentrum
0101 OSLO

Deres referanse:

Vår referanse:

Saksbehandler:

Dato:

2023/8541 22

Therese Orud Schmidt

17.09.2024

Helseavdelingens tilbakemelding på anbefalinger i Sivilombudets rapport etter besøk 17-19. oktober 2023

Viser til Sivilombudets besøksrapport etter tilsyn gjennomført i Halden Fengsel i perioden 17 – 19. oktober 2023. Dette brevet er en tilbakemelding fra Helseavdelingen Halden fengsel, på hvilke tiltak som er iverksatt og skal iverksettes med bakgrunn i anbefalingene i rapporten. Rapporten er gjennomgått i fellesskap under personalmøte i Helseavdelingen, og avdelingens ansatte har fått anledning til å komme med kommentarer, innspill, tilbakemeldinger og forslag.

Anbefaling 25: Halden kommune bør sikre kartlegging og vurdering av helsebehov ved innkommst og senest innen 24t

Helseavdelingen har endret sine rutiner Arbeidsinstruks sykepleierkontor (vedlegg 1) og Generell oppfølgingsrutine (vedlegg 2), samt sin arbeidspraksis når det kommer til inkomstsamtale og kartlegging etter Sivilombudets besøk. Det er anbefalt at innsatte skal tas imot innen 24 timer etter ankomst, dette presiseres nå i aktuelle rutiner. For å sikre at vi klarer dette så langt det lar seg gjøre, har vi har blokkert timer i timebok på undersøkelsesrom hver dag, forbehold innkommst. Dette medfører at vi har avsatt tid til å kalle ned til innkommst fortløpende, snarere enn å sette opp til neste dag eller til neste ledige time.

PostadresseHalden kommune
Postboks 150, 1751 Halden**Besøksadresse**

Justisveien 10, 1789 Berg i Østfold

Halden.kommune.no

Facebook.com/halden.kommune.no

Postmottak@halden.kommune.no**Bank**

5315.05.15218

Org.nr.

959 159 092

Anbefaling 26: Halden kommune bør sikre rutinemessig kartlegging og vurdering av selvskadings- og selvmordsrisiko, som dokumenteres i pasientens journal

Helseavdelingens mal for inntakssamtaler er endret, vi har lagt til et eget punkt omhandlende selvskadings- og selvmordsrisiko (vedlegg 3). Gjennom å ta dette ut som et eget punkt snarere enn å la det stå under “psykisk helse”, opplever vi at vi kartlegger og dokumenterer dette på en mer tilfredsstillende måte nå, enn det vi gjorde før og under Sivilombudets besøk. Vi har lagt til noen få konkrete stikkord til punktet, samt laget en egen notatmal/kartlegging som skal benyttes i de tilfeller vi er bekymret - altså i de tilfeller innsatte bekrefter selvmordstanker/-planer eller det er selvskaderisiko. Vi har fått oversendt den notatmal Sykehuset Østfold (TSB Halden) benytter for å kartlegge statistiske og kliniske risikofaktorer, samt beskyttelsesfaktorer, og laget tilsvarende mal i CGM (vedlegg 4). Kartleggingen utføres altså som et tillegg til inntak, i de tilfeller vi finner det nødvendig.

Anbefaling 27: Halden kommune bør sikre at innsatte som har fysiske skader som kan tilsi vold eller maktbruk ved inntak blir undersøkt og at beskrivelse av skadeomfanget og foto dokumenteres i pasientens journal. Helseavdelingen bør ha eget kamera tilgjengelig

Helseavdelingens mal for inntakssamtaler er endret, vi har lagt til et eget punkt omhandlende fysiske skader (se vedlegg 3). Det er også laget en rutine for fotografering og opplasting av bilde til journal (vedlegg 5).

Anbefaling 28: Halden kommune og fengselet bør sammen sikre at innsatte kan henvende seg raskt og direkte til helseavdelingen uten at taushetsbelagt helseinformasjon blir tilgjengelig for uvedkommende

Det er etablert postkasser med lås på alle avdelinger, slik at innsatte kan levere påmeldingslapp direkte i postkassen, heller enn å sende den via tredjepart. Det er kun helseavdelingen som har kode til postkasse-låsen. Dette sikrer direkte kommunikasjon mellom innsatte og helse, uten at betjenter/andre uvedkommende får tilgang til taushetsbelagt informasjon. Vi har per tidspunkt ikke funnet noen tilsvarende god løsning for svar fra helse tilbake til innsatte, men helseavdelingen har stort fokus på å benytte lukket konvolutt/forsegling av svar, slik at det vi skriver til innsatte ikke kan leses av andre. Ut over dette, avventer vi, og håper på en digital løsning på fra Kriminalomsorgens side i tiden som kommer.

Anbefaling 29: Halden kommune bør, sammen med fengselet, sikre et system for forsvarlig medisinbehandling for å styrke pasientsikkerheten og hindre spredning av helseopplysninger.

Kriminalomsorgen Halden fengsel har gjort endringer i sin rutine, samt kjøpt nye låsbare medisintraller. Helseavdelingen er informert om at Kriminalomsorgen har hatt fokus på medisinutdeling, og at de forventer å se en bedring hva gjelder medisinbehandling i tiden som kommer. Avvik som skjer i forbindelse med medisinbehandling/manglende medisiner i dosett på avdeling, meldes videre til Helseavdelingen slik at vi får sjekket opp hva/hvilken type feil som har skjedd. Helseavdelingen har rutine for signering av

samtykke før medisinkort legges på avdeling (se vedlegg 3). Denne ordningen var helt nyetablert (uten tilbakevirkende kraft) da Sivilombudet var på besøk, og det er sånn sett ikke overraskende at Sivilombudet fant at mange ikke hadde signert på et slikt skjema. Dette er imidlertid innarbeidet som en del av innkomst nå, slik at nyankomne til Halden Fengsel får anledning til å reservere seg mot at deres medisinkort ligger på avdeling. Dette hindrer/begrenser uønsket spredning av pasientopplysninger.

Anbefaling 30: Halden kommune bør, sammen med fengselet, sikre god informasjonsflyt om nyinnsettelse, fremstillinger og overføringer for å hindre avbrudd i innsattes helseoppfølging

Nyinnsettelse: helse varsles fortløpende, og har i tillegg hatt som fast rutine å gå igjennom inn/ut-lister hver mandag, for å se hvem som har kommet og hvem som har dratt den siste uken. Vi har erfart at vi under mandagenes gjennomgang, oppdager at innsatte kan ha ankommet i løpet av uken uten at vi har fått beskjed, og de har med bakgrunn i dette heller ikke blitt tatt imot av helse. Kriminalomsorgen har laget en ny rutine om informasjonsflyt rundt nyinnsatte, og det er nå bestemt at helse skal få oversikt over inn/ut daglig. Vi varsles altså fremdeles fortløpende, men får i tillegg en utskrift hver formiddag over hvem som har ankommet siste døgn. Dette sikrer at vi raskt oppdager det, dersom det blir uteglemt å gi beskjed om nyinnsatte fortløpende.

Fremstillinger: Kriminalomsorgen jobber med å få på plass én fast ansatt på dagtid, slik at all kommunikasjon omkring fremstillinger kan skje mellom helseavdelingen og denne ene faste. Dette vil lette samarbeidet, sikre kontinuitet og betraktelig bedre informasjonsflyten.

Overføringer: Kriminalomsorgen har etablert en ny rutine som sikrer at helse varsles om alle overføringer så snart det er besluttet. Det er opprettet en mailgruppe som førstebetjent ved juridisk avdeling benytter for å varsle aktuelle samarbeidspartnere, herunder helseavdelingen.

Helseavdelingen har utarbeidet et informasjonsskriv (vedlegg 6) som skal følge med ved alle overføringsvedtak. I informasjonsskrivet fremkommer: «Nødvendige helseopplysninger kan ved behov deles fra helseavdelingene i Halden fengsel til samarbeidende helsepersonell i mottagende helseavdeling, dersom du ikke motsetter deg dette». Skrivet er utarbeidet for å sikre at nødvendige helseopplysninger kan deles i forbindelse med overføring, slik at det ikke blir unødig opphold i innsattes helseoppfølging. Vi har også laget en ny rutine omhandlende overføring til annet fengsel/institusjon (vedlegg 7), som beskriver forløpet rundt overføring og som bidrar til å sikre best mulig kontinuitet i behandling og oppfølging av innsatte.

Anbefaling 31: Halden kommune og fengselet bør hver for seg holde oversikt over avlyste og utsatte fremstillinger til helsetjenester

I all hovedsak, er det Kriminalomsorgen og/eller politiet som flytter på/utsetter fremstillinger, og erfaringsmessig har ikke helse fått beskjed om alle endringer. Rutinen omkring varsling til helse ved utsettelse er skjerpet inn i påvente av en fast person som skal jobbe med dette. Fast person forventes ifg

Kriminalomsorgen å være på plass innen utgangen av oktober (se Kriminalomsorgens svar på punkt 30 og 31).

Anbefaling 32: Når innsatte besluttes flyttet til et annet fengsel bør fengselet sikre at helsetjenesten involveres så fort som mulig, for å sikre overføring av pasientinformasjon etter samtykke fra pasienten

Se punkt 30.

Anbefaling 33: Halden kommune bør sikre at innsatte med timeavtaler i spesialisthelsetjenesten får informasjon om tidspunkt for oppmøte, med mindre sikkerhetsmessige grunner er til hinder

Når det blir avsatt en egen ressurs med ansvar for planlegging og organisering av fremstillinger i Kriminalomsorgen, vil dette løse seg ved at helseavdelingen får avklaring fra vedkommende i hvert enkelt tilfelle, om det etter en individuell sikkerhetsmessig vurdering er forsvarlig at innsatte får beskjed om konkret tidspunkt for timeavtale. Dersom det IKKE er forsvarlig, vil innsatte få beskjed om tidsrom på samme måte som nå - altså “mot midten av september”, “mot slutten av oktober” etc. Dersom det ER forsvarlig, vil innsatte opplyses om konkret dato og klokkeslett i brev fra helse.

Anbefaling 34: Halden kommune bør sikre daglig tilsyn og oppfølging av innsatte som er isolert på cellen store deler av døgnet, inkludert innsatte som er isolert etter rettens beslutning eller etter eget ønske

Helseavdelingen har laget en ny rutine, “Tilsyn av isolerte innsatte, samt innsatte på SIK og i belteseng” (vedlegg 8), som sammen med Kriminalomsorgens Samhandlingsrutine godt beskriver hvordan denne gruppen skal følges opp. Vi har blokkert timer i timebok på undersøkelsesrom daglig, forbeholdt tilsyn av innsatte på FIS (fullstendig utelukkelse etter rettens beslutning). Samhandlingsrutinen er endret, og differensieringen mellom kort og lang utelukkelse er fjernet. Vi har endret arbeidsinstruks for lab/undersøkelse (vedlegg 9), og lagt til at sykepleier på undersøkelse kontakter OPL (operativ leder) daglig for å få oversikt over alle som sitter utelukket – disse tilbys tilsyn fra helse daglig. Kriminalomsorgen har etablert en ny rutine for informasjonsutveksling, oppfølging og bekymringsmelding til helse, som skal sikre at vi tidlig involveres og kan ta tak i innsatte som isolerer seg etter eget ønske (se Kriminalomsorgens vedlegg). I helseavdelingens nyetablerte rutine omhandlende tilsyn (vedlegg 8), har vi inkludert anbefalinger opp imot aktuelle observasjoner, slik at tilsynet og dokumentasjonen får et mer konkret innhold. Vi har også laget en egen notatmal i CGM til dette formål (vedlegg 10).

Anbefaling 35: Halden kommune bør føre en systematisk oversikt over alle innsatte som er isolerte, årsak til isolasjonen, hvor lenge isolasjonen varer og negative helseeffekter av isolasjonen

Det er opprettet ny timebok i CGM, lagt på 31. desember hvert år. I timeboken føres fortløpende opp alle som sitter utelukket på §37, §38 og FIS, samt de som selvisoleres. I kommentarfeltet noterer vi hvilken paragraf, samt isolasjonens varighet. Eventuelle negative helseeffekter dokumenteres i den enkeltes journal. Det er laget en fast notatmal for tilsyn av isolerte (se vedlegg), som inneholder punkter/stikkord opp imot aktuelle observasjoner.

I tillegg til den systematiske årsoversikten i CGM, fører vi oversikt på tavle på personalrom, slik at vi ser hvilke innsatte som sitter utelukket fra dag til dag. Helseavdelingen kontakter OPL hver formiddag, for å få en daglig oppdatering med hensyn til innsatte som sitter utelukket. Det er blokkert timer i timebok for undersøkelsesrom forbeholdt dette formål.

Anbefaling 36: Halden kommune bør sikre at helsepersonellet i fengsel fullt ut ivaretar sin uavhengighet og aldri anbefaler eller godkjenner fengselets bruk av tvangsmidler

Helsepersonellet i fengsel er godt kjent med sin frie og uavhengige rolle, men vi har allikevel etter Sivilombudets tilsyn hatt dette oppe som tema i personalgruppen, med påminnelse om viktigheten av IKKE å delta i vurderinger opp imot bruk av tvangsmidler. Dette er fra tidligere avklart og dokumentert i Samhandlingsrutinen, men helseavdelingen har nå også oppdatert interne rutiner. Vi har endret den rutinen som tidligere het "Fengselslegens ansvarsområde og oppgaver", slik at denne nå omhandler og heter "*Fengselshelsetjenestens* ansvarsområde og oppgaver" (vedlegg 11). Rutinen inneholder følgende presisering: "Helsetjenesten skal ha en fri og uavhengig rolle i forhold til kriminalomsorgen. Det hører ikke inn under fengselshelsetjenestens ansvarsområde å delta i vurderinger med hensyn til bruk av tvangsmidler".

Anbefaling 37: Fengselet og helseavdelingen bør foreta løpende vurderinger av behovet for tilrettelegging for innsatte med omfattende helse- og omsorgsbehov for å sikre at tilretteleggingen er tilfredsstillende, og at fortsatt opphold i fengsel ikke er uforsvarlig eller uverdig

Kriminalomsorgen har så vel som helseavdelingen, etablert en nye rutiner for samarbeid og samhandling omkring oppfølging av innsatte med omfattende helse- og omsorgsbehov. Det er lagt til et punkt 12 i Samhandlingsrutinen og det er etablert en mal for bekymringsmelding (Kriminalomsorgens vedlegg). I tillegg har helseavdelingen laget en ny rutine for oppfølging i saker der vi vurderer at videre soning er helsemessig utilrådelig (vedlegg 12).

Anbefaling 38: Fengselet bør ha egne rutiner for oppfølging av saker der et fengselsopphold fremstår som uforholdsmessig tyngende for enkelte innsatte

Kriminalomsorgen svarer ut dette.

Anbefaling 39: Halden kommune ved fengselshelsetjenesten bør ha egne rutiner for oppfølging i saker der videre opphold i fengsel vurderes som helsemessig utilrådelig

Se punkt 37.

Med hilsen

Dokumentet er elektronisk godkjent og signert av

Therese Orud Schmidt

Avdelingsleder

Fengselshelsetjenesten

Vedlegg

- 1 Vedlegg 1 - Arbeidsinstruks sykepleierkontor
- 2 Vedlegg 2 - Generell oppfølgingsrutine av innsatte med helsesvikt
- 3 Vedlegg 3 - Innkomstsamtale mal
- 4 Vedlegg 4 - Kartlegging selvmordsfare, selvskaderisiko
- 5 Vedlegg 5 - Dokumentasjon av skade med digital kamera
- 6 Vedlegg 6 - Informasjonsbrev ved overføring annet fengsel eller institusjon
- 7 Vedlegg 7 - Overføring av innsatte til annet fengsel
- 8 Vedlegg 8 - Tilsyn av isolerte innsatte, samt innsatte på SIK og i belteseng
- 9 Vedlegg 9 - Arbeidsinstruks for laboratoriet og undersøkelsesrom
- 10 Vedlegg 10 - Tilsyn isolerte notatmal
- 11 Vedlegg 11- Fengselshelsetjenestens ansvarsområde og oppgaver
- 12 Vedlegg 12 - Oppfølging av innsatte med omfattende helsebehov_videre soning ikke tilrådelig